

DOI: [10.26565/2311-2379-2021-101-13](https://doi.org/10.26565/2311-2379-2021-101-13)

УДК: 330.341.1

О. М. СИНІЛОВА

аспірантка

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3949-088X>, e-mail: Aleksndra.university2019@gmail.com**ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА ВАРТІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ**

У статті проаналізовано вплив інноваційного розвитку промислових підприємств на показники ефективності їх функціонування, а саме на показники вартості підприємств в межах витратного підходу. Проведений кореляційно-регресійний аналіз залежності вартості підприємств від обсягів фінансування інновацій для промислових підприємств України за обраний період часу, засвідчив наявність прямого зв'язку між обраними змінними для аналізу, а також в поєднанні з якісним та кількісним аналізами підтвердив здійснення інноваціями опосередкованого впливу на вартість підприємств. При проведенні дослідження були використані наукові, публіцистичні, статичні джерела інформації. Предметом дослідження в статті виступає інноваційний розвиток підприємств в контексті ефективності функціонування підприємств, що має вираження в збільшенні вартості компанії. Мета статті – встановлення залежності показника вартості від таких змінних як величина реалізованої промислової продукції, обсяг фінансування інновацій для промислових підприємств, власний капітал промислових підприємств за період 2008-2019 років. Завдання: визначити роль інноваційної діяльності підприємств в межах інноваційного середовища; встановити напрями та форми реалізації інноваційної діяльності на підприємствах; проаналізувати залежність показників вартості від активності інноваційної діяльності. Використовуються наступні методи: статистичні, кореляційно-регресійний аналіз, графічні. Отримано наступні результати: на основі проведеного аналізу динаміки змін основних показників вартості промислових підприємств, які реалізовували інновації, фінансували інноваційний розвиток, виявлено взаємозалежність між зростанням вартості компаній та збільшенням ефективності інноваційної діяльності. Кількісно обчислено та доведено вплив застосування інноваційного розвитку підприємств в контексті максимізації її вартості. Висновки: доведена необхідність впровадження та розвитку інноваційної діяльності на промислових підприємствах у формуванні інноваційної бізнес-стратегії функціонування суб'єктів господарювання, що є одним із важливих аспектів для прийняття управлінських рішень керівниками та менеджерами компаній.

Ключові слова: інноваційна діяльність, вартість підприємств, максимізація прибутку, чистий прибуток, чиста додана вартість.

JEL Classification: C51, D21, G32, O31.

Постановка проблеми. Інноваційна діяльність, інноваційний розвиток підприємств за критерієм зростання вартості здійснюється на основі її відповідної оцінки. Вимірювання вартості підприємств передбачає розуміння впливу інноваційних процесів на мікрорівні сучасної економіки. Інноваційний розвиток виступає трендовою тенденцією в сучасних економічних умовах, яка охоплює все більше та більше підприємств. Адже в умовах постійного ринкового конкурентного середовища неможливо збільшувати вартість підприємств не вдосконалюючи внутрішні процеси діяльності суб'єктів господарювання, в тому числі й управлінські рішення. Це в свою чергу вимагає активізації інноваційної діяльності, результати якої мають вплив на вартість підприємств, що є критерієм ефективності будь-якого суб'єкта господарської діяльності.

До основних недоліків традиційних підходів до оцінки вартості підприємств відносять:

- в межах витратного підходу – це відсутність відображення потенційних прибутків активів, відсутність співставлення результатів з показниками інфляції, не відображає реальної вартості в умовах застосування сучасного науково-технічного прогресу, в тому числі й інноваційного розвитку;

- в межах дохідного підходу – це неможливість застосування при визначенні оцінювання підприємств, що не отримують дохід, можливі помилки в прогнозах, можливі помилки при

виборі коефіцієнта дисконтування, значна частка невизначеності, оскільки даний підхід будується на прогнозних даних про грошові потоки;

- в межах ринкового підходу – це неможливість застосування даного підходу до непублічних підприємств, відсутність можливості виявити потенційні джерела синергії, нерозвиненість вітчизняного фондового ринку та брак достовірної інформації ускладнює застосування цього методу;

- в межах опціонного підходу – це недостатність публічної інформації для проведення розрахунків, неадаптованість проведення розрахунків межах вітчизняної фінансової звітності (Алейнікова, 2018; Гамма, 2016).

В такий спосіб, перерахована вище проблематика, яка стає на заваді оцінки розвитку інноваційної діяльності в Україні під час процедури оцінювання вартості підприємств, є відсутність універсального підходу до оцінки вартості підприємств, в складі котрого має оцінюватися вартість від інноваційного розвитку в межах окремого підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Макаренко Т. Ю. (Макаренко, 2017) аналізує фактори впливу на вартісно-орієнтовані показники підприємств такі як інвестований капітал, власний капітал, також підтверджує про наявність взаємозв'язку вартості підприємств від обсягів реалізованої продукції. Давидов О.І. (Давидов, 2017) досліджує роль власного капіталу в межах процедури оцінки вартості підприємств. Алейнікова Н. М. наголошує на необхідності кількісного та якісного аналізу всеможливих факторів, які впливають на вартість підприємств (Алейнікова, 2018). Методика та аналіз визначення впливу інноваційного розвитку підприємств на їх вартість розглядається такими вченими, як Алейнікова Н. М. (Алейнікова, 2018), Beranová M. (Beranová, 2014), Tabas J. (Tabas, 2014), Sorescu A. (Sorescu, 2008), Spanjol J. (Spanjol, 2008).

Мета статті полягає у встановленні залежності показника вартості від таких змінних як величина реалізованої промислової продукції, обсяг фінансування інновацій для промислових підприємств, власний капітал промислових підприємств за період 2008-2019 років на основі статистичних, графічних методів, а також кореляційно-регресійного аналізу.

Основні результати дослідження. На сьогодні поняття «інновація», «інноваційний розвиток», «нововведення», «ноу-хау», «винаходи» є спорідненими та виступають необхідною складовою у діяльності підприємств, а також є об'єктом для управління керівників та менеджерів. Відповідно із Закон України «Про інноваційну діяльність» (Закон України, 2012) розрізняють поняття інноваційний продукт, інноваційний проект та інноваційна продукція, які є проявом процесу інноваційної діяльності на підприємстві. Категорію «інновації» використовують поряд з поняттями місії, цінності для бізнесу, управління стратегією для забезпечення зростання і розвитку підприємства. Сучасні тенденції посилення конкуренції, швидко мінливі потреби, прискорення технологічного прогресу, скорочення життєвого циклу продуктів, технологій і послуг підводять керівників підприємств до необхідності правильного розуміння та ефективного застосування інновацій (Безус & Чуйок, 2018).

Проведення інноваційної діяльності як для окремого підприємства, так і для економіки в цілому дуже важливо, оскільки вона розглядається як фактор конкурентоспроможності продукції, ефективності використання виробничих ресурсів, підвищення пристосованості підприємств до умов ринкового середовища, можливість розширення та виходу на нові ринки, створення умов для довгострокової економічної стабільності (Resler, Zozuliak, Shygun, Ostapiuk & Zayachkivska, 2019).

Головна внутрішня мета діяльності будь-якого підприємства або організації, що функціонують в умовах ринкової економіки, полягає в максимізації прибутку, головного чинника його економічної стійкості. Інноваційна діяльність відіграє у цьому вирішальну роль. Розвиток нових технічних і організаційно-технологічних рішень, вдосконалення основних принципів управління відповідно до специфіки вітчизняного ринку створюють умови для оновлення процесів відтворення на підприємствах і дають додатковий імпульс для економічного зростання. Постійне оновлення техніки та технологій робить інноваційний процес основною умовою виробництва конкурентоспроможної продукції, завоювання і збереження позицій підприємств на ринку і підвищення продуктивності, а також ефективності підприємства. Інновації як результат інноваційної діяльності, з одного боку, повинні бути орієнтовані на краще, більш повне задоволення запитів споживачів, а з іншого на отримання певного ефекту, що полягає у забезпеченні економічної стабільності підприємства, що ґрунтується на

постійному отриманні прибутку та його збільшенні (Микитюк, Крисько, Овсянюк-Бердадіна&Скочиляс, 2015).

Можливості ефективного функціонування підприємств зростають в інноваційному середовищі. Саме інноваційне середовище впливає на:

- зростання виробничого попиту, що викликано необхідністю оновлення основних засобів;
- перехід інновацій з однієї сфери в іншу, виникнення так званої «вільної дифузії»;
- зростання споживчого попиту, так як продаються продукти з кращими продуктивними характеристиками;
- зростання платоспроможності, що викликано загальним економічним поживленням.

Застосування інновацій, проведення інноваційної діяльності на підприємстві дозволяє сформувати наступні напрями максимізації прибутку: продуктивний, технологічний, організаційно-управлінський, ресурсний, ринковий.

Продуктивний напрямок максимізації прибутку передбачає очікуваний прибуток, отриманий в результаті впровадження та реалізації нової або оновленої продукції. Технологічний напрямок максимізації прибутку передбачає очікуваний прибуток від реалізації додаткового обсягу продукції, отриманого за рахунок скорочення терміну виробничого циклу, збільшення продуктивності праці тощо, в результаті впровадження нової техніки, технології; очікуване зниження собівартості продукції в результаті економії ресурсної бази. Організаційно-управлінський напрямок максимізації прибутку передбачає очікуваний прибуток від підвищення ефективності системи управління. Ресурсний напрямок максимізації прибутку передбачає збільшення ресурсозабезпеченості, ресурснезалежності, зменшення ресурсоемкості продукції, якщо нові ресурси дають можливість більш економно їх витратити. Ринковий напрямок максимізації прибутку передбачає очікуваний прибуток від реалізації продукції на нових ринках (регіонах, сегментах) збуту (Микитюк, Крисько, Овсянюк-Бердадіна&Скочиляс, 2015).

Напрямами максимізації прибутку можуть мати різні форми прояву, що дозволяє класифікувати інновації наступним чином: інновації, що стосуються вартості виробництва, технологічні інновації, інновації продукту, інновації процесу виробництва, інновації цінової політики, інновації в рекламі (Гуменюк, 2017).

Відповідно з вище описаними напрямами максимізації прибутку від інноваційної діяльності слід вказати доцільні заходи, які сприяють збільшенню вартості та ефективності функціонування підприємств в контексті їх інноваційного розвитку:

- розширення номенклатури реалізованої продукції (послуг);
- максимізація ціни, за якою реалізується продукція або надається послуга;
- мінімізація витрат на виготовлення і реалізацію одиниці продукції;
- максимізація обсягів реалізації продукції або послуги (Гуменюк, 2017; Літвіненко, 2011).

Інноваційні технології в загальній схемі контролю стабільності функціонування підприємств відіграють домінуючу роль у кризовий та посткризовий період. Ринкова конкуренція змушує компанії шукати нові підходи для забезпечення ефективного функціонування, зокрема шляхом збільшення інноваційної активності (Akhmetshin, Danchikov, Plaskova&Polyanskaya, 2018).

У різних наукових дослідженнях і розробках інноваційна діяльність підприємства розглядається на різних рівнях. Німецькі автори Huber D., Kaufmann H., Steinmann M. в якості ключових показників розглядають такі як:

- кількість підприємств, що займаються інноваційною діяльністю;
- кількість підприємств, які проводили дослідження і розробки;
- обсяг реалізованої інноваційної продукції;
- кількість впроваджених нових технологічних процесів;
- кількість представлених новинок (Akhmetshin, Danchikov, Plaskova, & Polyanskaya, 2018; Huber, Kaufmann&Steinmann, 2017).

Даний перелік показників більше сигналізує про рівень ефективності інноваційної діяльності підприємств галузевого рівня. Інші німецькі автори Kulkarni V., Sunkle S. зосереджуються виключно на внутрішньоорганізаційні показниках інноваційної активності, які включають:

- ступінь участі організації у розвитку інновацій;
- якість інноваційної стратегії;
- якісні інноваційні цілі;
- рівень мобілізації інноваційного потенціалу;
- швидкість інноваційних змін;
- вартість інновацій;
- патенти (Akhmetshin, Danchikov, Plaskova, & Polyanskaya, 2018; Kulkarni&Sunkle, 2013).

Існуючі методи оцінки інноваційної діяльності підприємств дозволяють використовувати різні кількісні параметри інноваційної складової технологічних процесів під час управління виробничою діяльністю підприємств, а також приймати більш обґрунтовані управлінські рішення в цій області. Кожен економічний суб'єкт повинен знати теоретичні основи, закономірності процесу формування, структуру, джерела збільшення, методи оцінки та способи ефективної роботи інноваційного потенціалу. Потенціал інноваційного фактора повинен бути однією з ключових умов розвитку для великих, середніх та малих суб'єктів господарювання. Цей підхід має бути орієнтований на забезпечення ефективності економічної діяльності підприємств та збільшення інноваційної діяльності, що є важливим для досягнення стратегічних цілей (Безус&Чуйок, 2018). Отже, застосування підходу оцінки інноваційної діяльності підприємств в межах процесу оцінки вартості підприємств має бути орієнтованим на забезпечення ефективності економічної діяльності підприємств та збільшення його вартості, що є важливим для досягнення стратегічних цілей.

Оцінка впливу інновацій на вартість підприємства системно пов'язана з ефективністю залучення нових та відтворення існуючих продуктів. Це дозволяє оцінити ті зміни, які відбудуться на підприємстві після впровадження нововведення з урахуванням встановлених вихідних параметрів (потенціал продукту, сегменти ринку). Оцінка інновацій може здійснюватися за ступенем їхньої ринкової перспективності, господарської реалізованості, ефективності інвестицій та впливу на розвиток економіки підприємства в цілому (Безус & Шафранова, 2018). Найбільш універсальний серед методологічних підходів – системний підхід, так як задачею останнього є формування на рівні спеціальної методології загальнонаукових принципів, положень, понять, форм та методів системних досліджень, відповідно до яких кожен об'єкт, поданий як система, розглядається не тільки як деяке самостійне ціле, а також як частина системи вищого рівня складності (макросистеми) з усіма її суттєвими взаємозв'язками щодо інших об'єктів, які входять до складу цієї макросистеми. Завдяки застосуванню даного підходу стає можливим визначити науковими засобами цілісність та організованість об'єкту (системи, процесу, явища, проблеми), що досліджується, з усією багатогранністю його зв'язків (Бродський, Молодецька, & Николук, 2014).

Недостатній рівень застосування інновацій на вітчизняних підприємствах негативно впливає на показники ефективності їх діяльності. Спрямованість на інноваційний розвиток позитивно впливає на зростання обсягів вартості зокрема промислових підприємств. Для підтвердження цієї гіпотези були побудовані регресійні моделі залежності показника вартості від наступних показників: від обсягів реалізованої промислової продукції, від величини власного капіталу; від обсягів фінансування інновацій для промислових підприємств.

Інформаційною базою дослідження були дані Державної служби статистики України щодо фінансів підприємств та інноваційної діяльності (Державна служба статистики України, 2020). Масив вхідних даних для проведення розрахунків подано у табл. 1. Статистичні дані визначені вибіркою лише промислових підприємств (за класифікацією КВЕД: В+С+D+E). Обсяг реалізованої продукції виступає індикатором для збільшення чи зменшення прибутку, адже чим більше одиниць товару випущено, тим більший прибуток отримано, саме тому даний показник впливає на вартість підприємств. Такі показники як оборотні активи промислових підприємств, необоротні активи промислових підприємств, зобов'язання промислових підприємств наведені для визначення показника вартості підприємств за витратним підходом. Загальний обсяг фінансування інновацій для промислових підприємств включає власні кошти підприємств, кошти державного бюджету, кошти інвесторів-нерезидентів, кошти інших джерел. Величина власного капіталу дає змогу оцінити перспективні можливості його розподілу, в тому числі для фінансування інноваційної діяльності. Адже специфіка власного капіталу як складника загального капіталу підприємства зумовлена особливостями його інвестування і використання, роллю у формуванні активів суб'єкта господарювання (Давидов, 2017), тобто

величина власного капіталу виступає не тільки джерелом фінансування різних напрямків господарської діяльності підприємств, а й може впливати на вартість через зміни в структурі. Таким чином, чим більшу величину власного капіталу може підприємство сформулювати, тим більшу суму фінансування на інноваційну діяльність підприємство може розподілити.

Таблиця 1 – Вхідні дані за показниками промислових підприємств для розрахунків (млн грн)

Table 1 – Input data on indicators of industrial enterprises for calculations (million UAH)

Рік	Реалізовано продукції	Оборотні активи	Необоротні активи	Зобов'язання	Вартість	Загальний обсяг фінансування інновацій	Власний капітал
2008	917035,5	481216,6	346811,6	401805,2	426223	11994,2	394929,4
2009	806550,6	541252,1	546823,6	484456,5	603619	7949,9	410801,9
2010	1159231,4	631647,4	583432,1	584974,7	630105	8045,5	424545,4
2011	1464792,1	713575,4	659349,1	655357	717568	14333,9	464370,9
2012	1498929,7	786102,5	957255,7	711546,1	1031812	11480,6	680359,3
2013	1473091,5	838708,6	1032951,9	783892,3	1087768	9562,6	721155,3
2014	1546614,9	942236,5	1068053,3	958459,4	1051830	7695,9	579218,9
2015	1887535,4	1201591	1154166,1	1293137,5	1062619	13813,7	479066,6
2016	2305695,9	1516832	1272826,8	1702316	1087343	23229,5	526911,9
2017	2817768,9	1781004	1360974,5	2004358,3	1137621	9117,5	549427,2
2018	3248378,6	1562721	1454926,9	2185865,2	831782	12180,1	1353073
2019	3230045,2	1516168	1557478,7	2154072,3	919574	14220,9	838805,3

Джерело: складено автором за даними: (Державна служба статистики України, 2020)

На основі використання інструментарію статистичного програмного забезпечення для аналізу даних «R» (Кононова, 2019) проведено:

1) розрахунок кореляції між обсягом реалізації інноваційної продукції (production), оборотними активами промислових підприємств (curass), необоротними активами промислових підприємств (ncurass), зобов'язаннями промислових підприємств (liabilities), вартістю (value), обсягом фінансування інновацій для промислових підприємств (finance) та величиною власного капіталу промислових підприємств (capital) на рис. 1;

2) графічна візуалізація залежності між обсягом фінансування інновацій для промислових підприємств та їхньою вартістю на рис. 2.;

3) перевірка значимості показника обсяг фінансування інновацій для промислових підприємств дорівнює 0,04, графічно подано на рис. 3, що доводить, що показник має незначний рівень впливу на вартість.

Аналіз даних за 2008-2018 рр. показав, що частка підприємств, які впроваджують інновації, в Україні є дуже низькою. Отримані дані свідчать, що найбільший вплив на вартість промислових підприємств має показник обсягу реалізації інноваційної продукції у розмірі 0,50; показник обсягу фінансування інновацій для промислових підприємств – 0,21, що доводить опосередкований рівень впливу даного показника на вартість підприємств, показник величини власного капіталу промислових підприємств – 0,05. Оскільки такі показники як оборотні активи промислових підприємств (curass), необоротні активи промислових підприємств (ncurass), зобов'язання промислових підприємств (liabilities) є складовими показника «вартість», вони показали найбільший рівень кореляції з показником вартості (value).

Графічна візуалізація залежності між обсягом фінансування інновацій для промислових підприємств та їхньою вартістю (рис. 2) показує дуже слабкий зв'язок, проте спостерігається наявність взаємозалежності між зростанням обсягу фінансування інновацій для промислових підприємств та їхнім збільшенням показника вартості. Збільшення обсягів інноваційної

продукції на сприяє зростанню вартості вищими темпами. Недостатній рівень упровадження інновацій на підприємствах, в тому числі на промислових, негативно впливає на результативність їх діяльності. Спрямованість на інноваційний розвиток забезпечує зростання обсягів створеної вартості промислових підприємств.

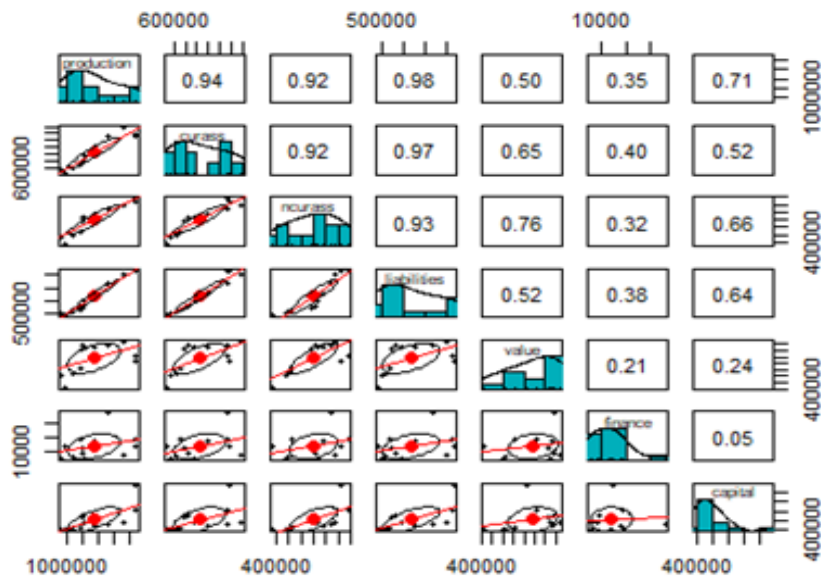

Рис. 1. Залежність між обсягом реалізації інноваційної продукції (production), оборотними активами промислових підприємств (curass), необоротними активами промислових підприємств (ncurass), зобов'язаннями промислових підприємств (liabilities), вартістю (value), обсягом фінансування інновацій для промислових підприємств (finance) та величиною власного капіталу промислових підприємств (capital)

Fig. 1. The relationship between the volume of sales of innovative products (production), current assets of industrial enterprises (curass), non-current assets of industrial enterprises (ncurass), liabilities of industrial enterprises (liabilities), value (value), the amount of funding for innovation for industrial enterprises (finance) and the amount of equity of industrial enterprises (capital)

Джерело: складено автором за даними: (Державна служба статистики України, 2020; Кононова, 2019)

Коефіцієнт детермінації змінної обсяг фінансування інновацій для промислових підприємств до їх вартості (рис. 3) дорівнює 0,04, що доводить низьку міру залежності варіації показника вартості від показника обсягів фінансування інновацій для промислових підприємств, що чисельно показує, яка частина варіації залежної змінної пояснена моделлю. Даний коефіцієнт вказує, що отримані спостереження підтверджують модель недостатньо та потребують подальшого дослідження.

Зростання обсягів реалізованої інноваційної промислової продукції сприяє збільшенню темпів розвитку підприємства, збільшуючи величину власного капіталу. Власний капітал характеризує ступінь фінансової незалежності суб'єкта господарювання і впливу на нього власників, визначає рівень відповідальності підприємства і захисту прав кредиторів щодо даного підприємства як позичальника коштів, є способом забезпечення кредитоспроможності підприємства, використовується для фінансування довгострокових інвестицій і компенсації понесених збитків, виконує функцію розподілу фінансового результату і майна підприємства під час його ліквідації відповідно до частки окремих власників у капіталі. Таке функціональне призначення власного капіталу зумовлює його значну роль у формуванні вартості підприємств

(Давидов, 2017). Загальний обсяг фінансування інновацій на підприємствах, в тому числі промислових, може здійснюватися як за рахунок власних коштів, так і ззовні залучених коштів.

Як показує аналіз урахування інноваційного розвитку завжди позитивно впливає на вартість підприємств. Таким чином, під час проведення оцінки вартості суб'єктів господарювання необхідно враховувати наявність та роль фактору інноваційного середовища, інноваційного розвитку підприємства, що оцінюється.

```
Visualising¶
library(ggplot2)¶
ggplot()¶
·geom_point(aes(f_train$finance,f_train$value),colour='red')+¶
·geom_point(aes(f_test$finance,f_test$value),colour='dark-green')+¶
·geom_line(aes(f_test$finance,p_sr),colour='blue')+¶
·xlab('finance')+¶
·ylab('value')¶
```

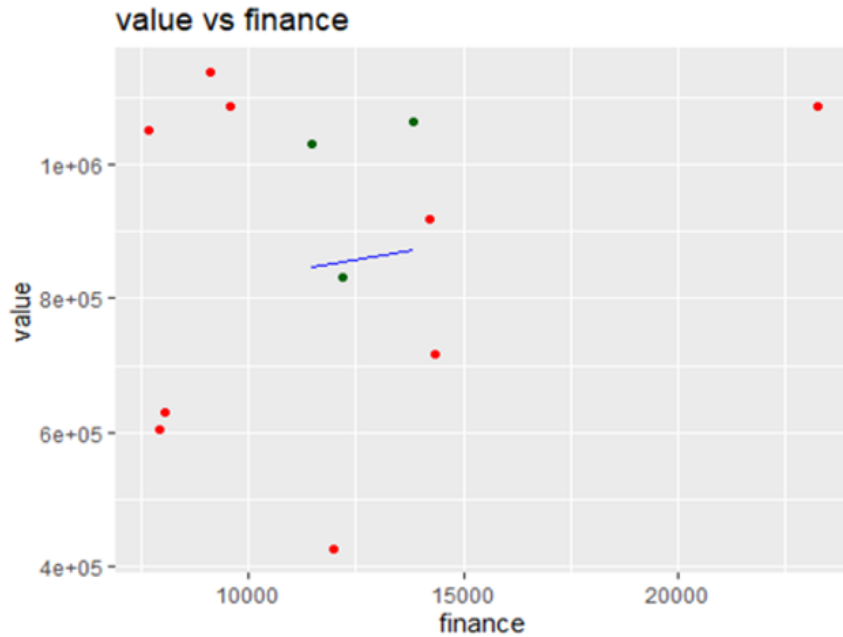

Рис. 2. Графічна візуалізація залежності між обсягом фінансування інновацій для промислових підприємств та їхньою вартістю

Fig. 2. Graphical visualization of the relationship between the amount of funding for innovation for industrial enterprises and their value

Джерело: складено автором за даними: (Державна служба статистики України, 2020; Кононова, 2019)

З метою емпіричного доведення наявності взаємозв'язку між зростанням вартості підприємств і динамікою їх інноваційної діяльності доцільно розглядати не лише фактичні обсяги реалізації інноваційної продукції, але й обсяги капіталовкладень, спрямованих на реалізацію інновацій, що виражено загальним обсягом фінансування інновацій та власним капіталом промислових підприємств, що виступають показниками вартості підприємств. Виділимо, що загальний обсяг фінансування інновацій для промислових підприємств України за 2008-2018 роки найбільш взаємозалежний із показником обсягу реалізації інноваційної продукції та дорівнює коефіцієнту кореляції 0,35. Розмір власного капіталу промислових підприємств України найбільш взаємозалежний із показником обсягу реалізації інноваційної продукції, дорівнює коефіцієнту кореляції 0,71.

```

Model_sr<-lm(value~finance,f_train)
Summary(model_sr)
##
##Call:
##lm(formula=value~finance,data=f_train)
##
##Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -427165 -181900 -42849 243490 214381
##
##Coefficients:
##              Estimate Std. Error t-value Pr(>|t|)
## (Intercept) 727685.65 245543.33 2.964 0.021
## finance      10.48 19.33 0.542 0.604
##
##Signif. Codes: 0. '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
##Residual standard error: 273900 on 7 degrees of freedom
## Multiple R-squared: 0.04032, Adjusted R-squared: 0.09678
## F-statistic: 0.2941 on 1 and 7 DF, p-value: 0.6044

```

Рис. 3. Коефіцієнт детермінації змінної обсяг фінансування інновацій для промислових підприємств

Fig. 3. Coefficient of determination of the amount of funding for innovation for industrial enterprises

Джерело: складено автором за даними: (Державна служба статистики України, 2020, Кононова, 2019)

Висновки. Інноваційна діяльність змістовно характеризується в різних контекстах як напрям максимізації попиту на продукцію, як різноманіття форм організації бізнесу, як етап інноваційної бізнес-стратегії підприємства. Інноваційне середовище опосередковано впливає на показник вартості промислових підприємств. Застосування інновацій, проведення інноваційної діяльності на підприємстві дозволяє сформулювати такі напрями максимізації прибутку як: продуктовий, технологічний, організаційно-управлінський, ресурсний, ринковий. Шляхом застосування системного підходу можна виділити спектр форм реалізації інноваційної діяльності підприємств. Недостатній рівень застосування інновацій на вітчизняних підприємствах негативно впливає на показники ефективності їх діяльності. Спрямованість на інноваційний розвиток позитивно впливає на зростання показника вартості зокрема для промислових підприємств. Аналіз побудованої регресійної моделі залежності показника вартості від обсягів реалізованої промислової продукції, від величини власного капіталу; від обсягів фінансування інновацій для промислових підприємств довів опосередкований вплив показника фінансування інновацій для промислових підприємств на розрахункову вартість підприємств за витратним підходом, що дорівнює коефіцієнту кореляції 0,21, що показує слабкий зв'язок між змінними. Проведений регресійний аналіз засвідчив наявність сильного прямого зв'язку між обсягом реалізації інноваційної продукції промислових підприємств та їх вартістю, що підтвердило здійснення інноваціями опосередкованого впливу на вартість промислових підприємств. Майже відсутній взаємозв'язок між обсягами фінансування інновацій для промислових підприємств та їх власним капіталом. Впровадження інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах доцільно з метою подальшого оцінювання та прогнозування вартості підприємств, для визначення інноваційної бізнес-стратегії розвитку окремого суб'єкта господарювання, для прийняття управлінських рішень керівниками та менеджерами окремої компанії.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямку є виявлення взаємозв'язку між інноваційною діяльністю підприємств та їх вартісними показниками в галузевому розрізі та розробка універсальної моделі оцінки впливу інноваційного розвитку підприємства на його вартість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алейнікова Н.М. Формування механізму оцінки вартості акціонерних товариств: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: [спец.]. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Н. М. Алейнікова / Харківський національний економічний університет. Харків, 2018. 253 с.
2. Гамма, Т.М. Оцінка вартості бізнесу в інтеграційних процесах. *Економічна думка*. 2016. Том 24. № 2. С. 71–79.
3. Макаренко Т.Ю. Концепція вартісно-орієнтованого контролінгу на основі критерію економічної доданої вартості (EVA). *Бізнес Інформ*. 2017. №3. С. 225–230.
4. Давидов О.І. Визначення вартості власного капіталу під час оцінки вартості підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. №23-1. С.97–102.
5. Beranová M., Tabas J. (2014). Innovations Effect in the Company's Value. *Procedia Economics and Finance*. 2014. Vol.12. P.695–701.
6. Sorescu A., Spanjol J. Innovation's Effect on Firm Value and Risk: Insights from Consumer Packaged Goods. *Journal of Marketing*. 2008. Vol.72(2). P. 114–132.
7. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 05.12.2012 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
8. Безус А.М., Чуйок М.Г. Стратегія підвищення інноваційної діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2018. №1. С. 10–31. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/45.pdf.
9. Resler M., Zozuliak M., Shygun M., Ostapiuk N., Zayachkivska O. Evaluation of innovation activity of enterprises in Ukraine. *Revista Espacios*. 2019. Vol.34(40). P. 20. URL: <https://www.revistaespacios.com/a19v40n34/a19v40n34p20.pdf>. (in English)
10. Микитюк П.П., Крисько Ж.Л., Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Сочилиас С.М. Інноваційний розвиток підприємства. Навчальний посібник. Тернопіль: ПП«Принтер Інформ», 2015. 224с.
11. Гуменюк В.С. Вплив інноваційної діяльності на прибутковість підприємств. XLVI Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки, 2017.
12. Літвіненко М.В., Кедревич І.В. Інноваційна діяльність підприємства як джерело підвищення прибутку. *Вісник НТУ (ХПИ)*. 2011. №7. С. 148–151.
13. Akhmetshin E., Danchikov E., Plaskova N., Polyanskaya T. Analysis of Innovation Activity of Enterprises in Modern Business Environment. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2018. Vol.8(8), P. 2311–2323.
14. Huber D., Kaufmann H., Steinmann M. (2017). The Organizational Structure: The Innovative Enterprise. *In Bridging the Innovation Gap: Blueprint for the Innovative Enterprise*. P. 53–91.
15. Kulkarni V., Sunkle S. (2013). Toward Innovative Model Based Enterprise IT Outsourcing. *Proceedings of CAISE 2013 International Workshops on Information Systems Engineering*. 2013. P. 253–263. (in English)
16. Безус А.М., Безус П.І., Шафранова К.В. Роль інноваційного розвитку стійкості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №8. С.22–25.
17. Бродський Ю.Б., Молодецька К.В., Ніколюк О.М. Системний аналіз в економіці: навчальний посібник. Житомир, 2014. 174 с.
18. Наукова та інноваційна діяльність (1990-2020 рр.), статистична інформація. Державна служба статистики України. 2021. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>.
19. Кононова К. Машинне навчання: методи та моделі: [підручник]. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2019. 307 с.

Стаття надійшла до редакції 08.10.2021

Стаття рекомендована до друку 22.11.2021

REFERENCES

1. Aleinikova, N. M. (2018). Formation of the mechanism of estimation of cost of joint-stock companies. (Candidate Dissertation). Kharkiv. (in Ukrainian)
2. Gamma, T. M. (2016). Estimation of business value in integration processes. *Economic Thought*, 24(2), 71-79. (in Ukrainian)
3. Makarenko, T. Y. The concept of cost-oriented controlling based on the criterion of economic added value (EVA). *Business Inform*, 3, 225-230. (in Ukrainian)
4. Davydov, O. I (2017). Determining the value of equity during the valuation of enterprises. *Scientific Bulletin of the International Humanities University*, 23, 97-102. (in Ukrainian)

5. Beranová, M., Tabas, J. (2014). Innovations Effect in the Company's Value. *Procedia Economics and Finance*, 12, 695-701.
6. Sorescu, A., Spanjol, J. (2008). Innovation's Effect on Firm Value and Risk: Insights from Consumer Packaged Goods. *Journal of Marketing*, 72(2), 114-132.
7. Law of Ukraine "Innovation" of 05.12.2012 № 40-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>. (in Ukrainian)
8. Bezus, A. M., Chuyok, M. G. (2018). Strategy to increase the innovative activity of the enterprise. *Efficient economy*, 1, 10-31. Retrieved from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/45.pdf. (in Ukrainian)
9. Resler, M., Zozuliak, M., Shygun, M., Ostapiuk, N., Zayachkivska, O. (2019). Evaluation of innovation activity of enterprises in Ukraine. *Revista Espacios*, 34(40), 20. Retrieved from <https://www.revistaespacios.com/a19v40n34/a19v40n34p20.pdf>.
10. Mykytyuk, P. P., Krysko, J. L., Ovsyanyuk-Berdadina, O. F., Skochilyas, S. M. (2015). Innovative development of the enterprise. Tutorial. Ternopil: PE "Printer Inform". (in Ukrainian)
11. Gumenyuk, V. S. (2017). The impact of innovation on the profitability of enterprises. XLVI Scientific and Technical Conference of the Faculty of Management and Information Security. (in Ukrainian)
12. Litvinenko, M. V. (2011). Innovative activity of the enterprise as a source of profit increase. *Bulletin of NTU (KhPI)*, 7, 148-151. (in Ukrainian)
13. Akhmetshin, E., Danchikov, E., Plaskova, N., Polyanskaya, T. (2018). Analysis of Innovation Activity of Enterprises in Modern Business Environment. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, 8(8), 2311-2323.
14. Huber, D., Kaufmann, H., Steinmann, M. (2017). The Organizational Structure: The Innovative Enterprise. In *Bridging the Innovation Gap: Blueprint for the Innovative Enterprise*, 53-91.
15. Kulkarni, V., Sunkle, S. (2013). Toward Innovative Model Based Enterprise IT Outsourcing. *Proceedings of CAISE 2013 International Workshops on Information Systems Engineering*, 253-263.
16. Bezus, A. M., Bezus, P. I., Shafranova, K. V. (2018). The role of innovative development of enterprise sustainability. Investments: practice and experience, 8, 22-25. (in Ukrainian)
17. Brodsky, Y. B., Molodetska, K. V., Nikolyuk, O. M. (2014). System analysis in economics: textbook. Zhytomyr. (in Ukrainian)
18. State Statistics Service of Ukraine. (2021). Scientific and innovative activity (1990-2020): statistical information. Retrieved from <http://ukrstat.gov.ua/>.
19. Kononova, K. (2019). Machine learning: methods and models: textbook. Kharkiv: V.N. Karazina KhNU. (in Ukrainian)

The article was received by the editors 08.10.2021

The article is recommended for printing 22.11.2021

A. SYNILOVA, Postgraduate student, V.N. Karazin Kharkiv National University
4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3949-088X>, e-mail: Aleksndra.university2019@gmail.com

THE IMPACT OF INNOVATION ON THE INDUSTRIAL ENTERPRISES' COST IN UKRAINE

The article analyzes the impact of innovative development of industrial enterprises on the efficiency of their operation, namely on the cost of enterprises within the cost approach. The correlation-regression analysis of the dependence of enterprise value on the volume of innovation financing for industrial enterprises of Ukraine for the selected period of time, showed a direct relationship between the selected variables for analysis, and in combination with qualitative and quantitative analyzes confirmed the implementation of innovation. Scientific, journalistic, and static sources of information were used in the study. The subject of research in the article is the innovative development of enterprises in the context of the efficiency of enterprises, which is expressed in increasing the value of the company. The purpose of the article is to establish the dependence of the value indicator on such variables as the value of sold industrial products, the amount of funding for innovations for industrial enterprises, equity of industrial enterprises for the period 2008-2019. The paper aims to determine the role of innovation activities of enterprises within the innovation environment; to establish directions and forms of realization of innovative activity at the enterprises; analyze the dependence of cost indicators on the activity of innovation. The following methods are used: statistical, correlation-regression analysis, graphical. The following results were obtained: based on the analysis of the dynamics of changes in the main indicators of the value of

industrial enterprises that implemented innovations, financed innovative development, the interdependence between increasing the value of companies and increasing the efficiency of innovation. The impact of the application of innovative development of enterprises in the context of maximizing its value is quantitatively calculated and proved. The article has proved the need for implementation and development of innovative activities in industrial enterprises in the formation of an innovative business strategy for the operation of economic entities, which is an important aspect of management decisions for company managers.

Keywords: innovation activity, enterprise value, profit maximization, net profit, net value added.

JEL Classification: C51, D21, G32, O31.

А. Н. СИНІЛОВА, аспірантка, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
пл. Свободи, 4, г. Харків, 61022, Україна

ORCID ID: <http://orcid/0000-0003-3949-088X>, e-mail: Aleksndra.university2019@gmail.com

ВЛИЯНИЕ ИННОВАЦИЙ НА СТОИМОСТЬ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

В статье проанализировано влияние инновационного развития промышленных предприятий на показатели эффективности их функционирования, а именно на показатели стоимости предприятий в пределах затратного подхода. Проведенный корреляционно-регрессионный анализ зависимости стоимости предприятий от объемов финансирования инноваций для промышленных предприятий Украины за выбранный период времени засвидетельствовал наличие прямой связи между избранными переменными для анализа, а также в сочетании с качественным и количественным анализами подтвердил осуществление инновациями опосредованного влияния на стоимость предприятий. При проведении исследования использовались научные, публицистические, статические источники информации. Предметом исследования в статье выступает инновационное развитие предприятий в контексте эффективности функционирования предприятий, что выражено в увеличении стоимости компании. Цель статьи – установление зависимости показателя стоимости от таких переменных как величина реализуемой промышленной продукции, объем финансирования инноваций для промышленных предприятий, собственный капитал промышленных предприятий за период 2008-2019 годов. Задания: определить роль инновационной деятельности предприятий в пределах инновационной среды; установить направления и формы реализации инновационной деятельности на предприятиях; проанализировать зависимость характеристик стоимости от активности инновационной деятельности. Используются следующие методы: статистические, корреляционно-регрессионный анализ, графические. Получены следующие результаты: на основе проведенного анализа динамики изменений основных показателей стоимости промышленных предприятий, реализующих инновации, финансировали инновационное развитие, выявлена взаимозависимость между ростом стоимости компаний и повышением эффективности инновационной деятельности. Количественно вычислено и подтверждено влияние применения инновационного развития предприятий в контексте максимизации ее стоимости. Выводы: доказана необходимость внедрения и развития инновационной деятельности на промышленных предприятиях в формировании инновационной бизнес-стратегии функционирования хозяйствующих субъектов, что является одним из важных аспектов для принятия управленческих решений руководителями и менеджерами компаний.

Ключевые слова: инновационная деятельность, стоимость предприятий, максимизация прибыли, чистая прибыль, чистая добавленная стоимость.

JEL Classification: C51, D21, G32, O31.

Як цитувати: Синілова, О.М. (2021). Вплив інновацій на вартість промислових підприємств України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*, (101), 130-140. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2021-101-13>.

In cites: Synilova, A. (2021). The impact of innovation on the industrial enterprises' cost in Ukraine. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series*, (101), 130-140. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2021-101-13>. (in Ukrainian)
